

BACHELOROPLEIDING

EUROPESE STUDIES

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0722

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING EUROPESE STUDIES VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL.....	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	12
BIJLAGEN	25
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	27
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	30
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	36
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	37

Dit rapport is vastgesteld op 8 april 2020.

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING EUROPESE STUDIES VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Europese studies

Naam van de opleiding:	Europese studies
CROHO-nummer:	56051
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Amsterdam
Variant:	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Geschiedenis aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 5, 6 en 7 juni 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 februari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Europese Studies beoordeelde bestond uit:

- Dr. J.W. (Jan) Honig, universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur War Studies aan King's College in Londen (Groot-Brittannië) en gasthoogleraar Military Strategy aan de Swedish Defence University (Zweden) [voorzitter];
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs, hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis en hoofd van de leerstoelgroep Political History aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. E. (Eric) Vanhaute, hoogleraar Economische en Sociale Geschiedenis en Wereldgeschiedenis en hoofd van de onderzoeksgroep Economies, Comparisons, Connections aan de Universiteit Gent (België);
- V. (Vicky) Marissen LLM, partner bij het consultancybedrijf EPPA dat zich inzet voor de verbinding van de overheid en de bedrijfswereld en Visiting Professor aan College of Europe;
- Rico Tjepkema, bachelorstudent International Relations & International Organization aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Het panel werd ondersteund door J. (Jaïra) Azaria MA, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bacheloropleiding Europese Studies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Geschiedenis. Van april 2019 tot en met december 2019 beoordeelde het panel in totaal 24 opleidingen aan acht universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Erasmus Universiteit Rotterdam, Maastricht University, Radboud Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam.

Het cluster Geschiedenis heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen, dr. F. (Floor) Meijer en J. (Jaïra) Azaria MA en V.L. (Victor) van Kleef MA traden op als secretaris in het cluster Geschiedenis.

Tijdens de visitatie van Universiteit van Amsterdam werd het panel ondersteund door J. (Jaïra) Azaria MA. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Dr. J.W. (Jan Willem) Honig (voorzitter) is universitair hoofddocent *War Studies* aan *King's College* in Londen (Engeland).
- Prof. dr. I.B. (Inger) Leemans is hoogleraar Culturele Geschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam (VU).
- Prof. dr. J.F.J. (Jeroen) Duindam is hoogleraar Moderne Geschiedenis aan de Universiteit Leiden (UL).
- Prof. dr. W.J.H. (Jan Hein) Furnée is hoogleraar Europese Cultuurgeschiedenis aan de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. P. (Peter) Bursens is hoogleraar Politieke en Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Antwerpen (UA) (België).
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs is hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis aan de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. E. (Eric) Vanhaute is hoogleraar Economische, Sociale en Wereldgeschiedenis aan de Universiteit Gent (UG) (België).
- V. (Vicky) Marissen is *Managing Director PACT European Affairs* en is partner bij het consultancybedrijf EPPA.
- Dr. N. (Nico) Randraad is universitair hoofddocent Geschiedenis aan Maastricht University (MU) en directeur ad interim bij het Sociaal Historisch Centrum Limburg.
- Prof. dr. N. (Nanci) Adler is hoogleraar *Memory, History, and Transitional Justice* aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en directeur onderzoek van Holocaust en Genocidestudies aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).
- Prof. dr. K. (Koenraad) Verboven is hoogleraar Oude Geschiedenis aan de Universiteit van Gent (UG) (België).
- Prof. dr. V. (Violet) Soen is hoofddocent Vroeg Moderne Geschiedenis aan de KU Leuven (België).
- Prof. dr. C.A. (Claire) Dunlop is hoogleraar *Politics and Public Policy* aan Exeter University, (Engeland).
- Prof. dr. E.B.A. (Erik) van der Vleuten is hoogleraar Geschiedenis van de Technologie aan de School of Innovation Sciences en wetenschappelijk directeur van de Stichting voor de Geschiedenis van de Technologie en verbonden aan de Technische Universiteit Eindhoven (TUE).
- Mel Schickel, MA heeft in augustus 2018 de masteropleiding *History of Society* aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) afgerond. Hij is nu als *external relations officer* werkzaam aan de Faculteit *Science and Engineering* van Maastricht University (MU).

- Rico Tjepkema is derdejaars bachelorstudent *International Relations & International Organization* aan de RUG.
- Rikst van der Schoor BA is in 2018 begonnen met de masteropleiding *Intellectual History* aan de University of St. Andrews in Engeland.

Vorbereiding

Op 11 maart 2019 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitatie. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 14 april 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De projectleider stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Universiteit van Amsterdam ontving QANU het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van 15 eindwerken van de te beoordelen opleiding. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2017-2018. Daarbij hielden de projectleider en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie-rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie-rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 5, 6 en 7 juni 2019. Tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig waren;
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de

panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1

Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding Europese Studies duidelijk zijn geformuleerd en passend zijn wat betreft niveau en oriëntatie voor een academische bacheloropleiding. Het waardeert de evenwichtige combinatie van het verwerven van academische en praktische vaardigheden in het opleidingsprofiel. Deze nadruk in het profiel is ook op passende wijze vertaald naar de eindtermen. Het panel apprecieert tevens dat eerdere aanbevelingen zijn doorgevoerd en erkent de toegevoegde waarde van de aandacht voor arbeidsmarktorientatie. Het heeft vastgesteld dat er een goede aansluiting is tussen het opleidingsprofiel, de eindtermen en het beroepenveld. Wel raadt het panel de opleiding aan aandacht te blijven houden voor het spanningsveld tussen verbreding en verdieping in het opleidingsprofiel.

Standaard 2

Het panel concludeert na bestudering van het bachelorprogramma en de inhoud van een aantal vakken dat er sprake is van een goed doordacht academisch programma, waarin de leerdoelen en eindtermen gerealiseerd kunnen worden. De leerlijnen zijn duidelijk en helder geformuleerd en er is een duidelijke progressie. Studenten zijn erg tevreden over het taalonderwijs, de heldere studiegids en de mogelijkheid om de opleiding zelf vorm te geven aan de hand van persoonlijke interesses. Het panel stelt tevens vast dat de opleiding een goede balans heeft tussen werk- en hoorcolleges en dat de aangeleerde vaardigheden in overeenstemming zijn met de beoogde leerresultaten. De werkvormen zijn logisch en functioneel, maar zouden naar wens van de studenten nog meer innovatief mogen zijn.

Het propedeusejaar is het jaar dat een brede basis wordt gelegd en studenten kennis maken met de verschillende disciplines binnen Europese Studies. Vanaf het tweede semester in het eerste jaar maken studenten een keuze voor de taal die zij machtig willen worden. In het tweede jaar maken studenten een keuze uit één van de vijf majoren. Naarmate de postpropedeutische fase vordert is er meer nadruk op verdieping en specialisatie. Het panel constateert een goede verdeling tussen het verwerven van kennis, het opdoen van academische én praktische vaardigheden. Met name de themaworkshop *European Studies@Work* springt er voor het panel uit: het is volgens hen een uitstekend voorbeeld van arbeidsoriëntatie, alumnibetrokkenheid en innovatieve onderwijsmethoden voor studenten.

Het panel is onder de indruk van de keuzevrijheid en de mogelijkheden die het *student-centered* onderwijs van Europese Studies studenten biedt. De zorg bij het panel dat zoveel mogelijkheden keuzestress zou kunnen veroorzaken werd door de studenten zelf weggenomen. Zij zien het als een uitdaging om zelfstandig oplossingen te vinden en weten dat zij terecht kunnen bij hun studiebegeleider als er toch onduidelijkheden zijn. Studenten hebben veel waardering voor de grote keuzevrijheid en het was een belangrijke overweging bij de studiekeuze. Hoewel het panel de pluspunten erkent wil het de opleiding ook meegeven te waken over de coherentie van het programma. Om deze coherentie beter te borgen zou het volgens het panel helpen om de keuzeruimte iets in te perken.

Het panel stelt met tevredenheid vast dat de opleiding een goed opgezet scriptietraject heeft ingevoerd dat verspreid is over drie blokken. Het traject begint met een onderzoekscollege waarin studenten een onderwerp kiezen en voorbereidend literatuuronderzoek uitvoeren. Onder begeleiding van de docent schrijven zij een eerste opzet. In blok vijf wordt er verder gewerkt in kleine groepjes en tot slot is er individuele begeleiding in blok zes waarin de student de scriptie afrondt. De meerwaarde van deze intensieve begeleiding is duidelijk zichtbaar, maar het panel stelt dat té intensieve begeleiding de zelfredzaamheid van de student kan aantasten. Het panel heeft er voldoende vertrouwen in dat de opleiding hier aandacht voor houdt.

Het panel vindt het treffend dat de bacheloropleiding zowel in het Nederlands als in het Engels wordt aangeboden. Het vindt het taalbeleid weloverwogen en passend bij Europese Studies. In de

Engelstalige variant stelt het panel vast dat de diverse achtergrond van studenten en docenten bijdraagt aan de verdieping van het onderwijs in een *international classroom*. Ook de studenten in het Nederlandstalige traject profiteren van een *international classroom* omdat hoorcolleges samen met internationale studenten worden gevolgd.

Het panel stelt vast dat de opleiding wordt gedragen door een enthousiast, divers en competent docententeam. Ook studenten zijn zeer positief over het docententeam. Het is duidelijk dat er gezamenlijk wordt gekeken naar manieren om de opleiding te verbeteren en studenten verder te helpen in hun universitaire loopbaan. Het panel wil het opleidingsmanagement wel meegeven dat de werkdruk bij docenten nog te hoog is en dat een cultuuromslag omtrent studentbegeleiding een rol kan spelen in de vermindering van die druk. Concluderend is het panel overtuigd van de kwaliteit van de opleiding en heeft het alle vertrouwen dat de aandachtspunten verder worden opgepakt door het management.

Standaard 3

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding Europese Studies een adequaat en passend systeem van toetsing heeft ontwikkeld. Het panel is onder de indruk van het scriptietraject en heeft bewondering voor de variatie van toetsen en het recent ontwikkelde digitaal geautomatiseerde toetsformat. Het panel constateert dat de afstemming tussen de eindtermen, de leerdoelen en onderwijsvormen correct is. Docenten stellen op deugdelijke wijze toetsen samen en houden zich op verschillende manieren bezig met het verder bevorderen van hun toetsdeskundigheid. Het panel meent dat het vierogenprincipe, met uitzondering van de eindwerken, goed is geïmplementeerd en dat studenten op passende en transparante wijze worden geïnformeerd over toetsing. Het panel kan daarom ook vaststellen dat de opleiding over een adequaat, valide en transparant systeem van toetsing beschikt.

Het panel heeft wel zorgen over de hoge toetsfrequentie van de bacheloropleiding en de daaraan gekoppelde tijdsdruk die kan leiden tot beperkte inhoudelijke feedback op door studenten gemaakt werk. Het panel beveelt de opleiding aan om na te gaan hoe de toetsing zodanig kan worden ingericht dat de werkdruk voor docenten en studenten omlaag kan worden gebracht zonder dat er wordt ingeboet op effectiviteit en kwaliteit.

Het panel is over het algemeen positief over de wijze waarop de examencommissie haar taken uitvoert. De steekproeven die de examencommissie uitvoert op eindwerken en beoordelingsformulieren leveren goede adviezen en deugdelijke constatering op, waar het panel zich in kan vinden. Het panel miste op basis van het aanvankelijk bestudeerde materiaal inzicht in de wijze waarop vervolgcacties en hun opvolging vervolgens worden belegd. Uit gesprekken met de examencommissie en bestudering van extra opgevraagd materiaal blijkt dat de PDCA-cyclus goed geborgd is, maar dat er verbetering wordt aangebracht in de wijze waarop de rapportage formeel wordt vastgelegd. Het panel heeft vertrouwen in de plannen van het management om dit aan te passen.

Wat betreft de toetsing van het eindniveau concludeert het panel dat het niveau van de bestudeerde eindwerken aan de maat is. Het panel constateert, op basis van de bestudeerde selectie, dat het relatief vaak tot een ander eindoordeel zou komen. De afwezigheid van een tweede beoordelaar bij cijfers tussen 6,5 en 8,5 leidt volgens het panel tot tekortkomingen wat betreft de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de scriptiebeoordelingen. Het wil dan ook de waarde benadrukken van het systematisch inschakelen van tweede lezers. Uit de gesprekken en het extra aangeleverde materiaal blijkt dat de opleiding al maatregelen heeft getroffen om de beoordelingssystematiek te verbeteren. Het verbetertraject zal ook aandacht hebben voor de wijze waarop beoordelaars beter kwalitatieve en constructieve feedback kunnen opnemen in het beoordelingsformulier. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat de opleiding met de genoemde aanpassingen de aandachtspunten kan verbeteren. Vooral de samenwerking met facultaire toetsdeskundigen is een pre. Het panel is vooral te spreken over de Scriptie Workflow en de kallibratiesessies aan de hand van de *grading rubrics*.

Standaard 4

Het panel stelt op grond van de bestudeerde selectie van eindwerken en de gesprekken vast, dat afgestudeerden van de bacheloropleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding behalen. De eindwerken zijn van voldoende kwaliteit. Vooral originele en uiteenlopende scriptieonderwerpen vallen het panel in positieve zin op. Wel mag er meer aandacht worden besteed aan de heuristiek en literatuuranalyse alsmede zelfstandige oordeelsvorming. Ook zijn sommige scripties nogal beschrijvend van aard. Alumni van de bacheloropleiding Europese Studies vinden de aansluiting in hun vervolgopleiding (al dan niet aan de UvA), in het buitenland of op de arbeidsmarkt.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Europese Studies

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, dr. J.W. (Jan) Honig, en de secretaris, J. (Jaïra) Azaria MA, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 8 april 2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Europese Studies is een veelzijdige studie die studenten beoogt op te leiden tot academici die kennis van en inzicht in de ideeën en structuren van het hedendaagse Europa hebben. De bijzonderheid van de bacheloropleiding Europese Studies zit in haar zowel geesteswetenschappelijke als interdisciplinaire karakter waarmee vraagstukken over politiek, cultuur, natie- en staatsvorming en ideeëngeschiedenis samenkomen. Daarnaast is er ook aandacht voor de verwerving van kennis over economie en recht van Europa en haar aangrenzende gebieden en taalverwerving. De opleiding is van mening dat bestudering van Europa niet ophoudt bij een grenzen van de EU. Er is juist uitgesproken aandacht voor uiteenlopende regio's van Europa: Oost-Europa, Rusland, Zuidoost-Europa, het Middellandse Zeegebied en aanpalende regio's zoals het Midden-Oosten en de staten van de voormalige Sovjet-Unie. Het panel meent dat vooral de nadruk op Oost-Europa zorgt voor een sterke differentiatie met andere soortgelijke opleidingen en is daar positief over. De opleiding beoogt studenten een breed palet aan kennis mee te geven, zo is er aandacht voor de geschiedenis en hedendaagse situaties; de nadruk ligt op de laatste 200 jaar. Studenten bestuderen de elementen die Europese landen met elkaar verbinden en tevens de elementen die Europa verdelen.

Het panel waardeert het brede perspectief en verschillende benaderingswijzen ten eerste. Het is van mening dat deze bij uitstek de gelegenheid bieden om hedendaagse vraagstukken interdisciplinair te onderzoeken. Het taalvaardighedenonderwijs biedt studenten de keuze uit 16 talen waardoor studenten de mogelijkheid krijgen om een bepaalde cultuur, maatschappij en politiek van binnenuit te bestuderen. Uit de gesprekken met studenten maakte het panel op dat dit voor veel studenten een belangrijke afweging is geweest bij hun studiekeuze voor de bacheloropleiding Europese Studies. Het panel waardeert deze aandacht voor taalverwerving enorm en ziet dit ook als onderscheidend element met vergelijkbare opleidingen. Een bijkomend voordeel van de nadruk op taalverwerving is dat dit het contact tussen Europese Studies en de Taal- en Cultuurstudies aan de UvA versterkt en de positie van de talenopleidingen, die anders weinig studenten hebben, versterkt.

In 2013 heeft de Universiteit van Amsterdam besloten om de bacheloropleiding Europese Studies naast het Nederlands ook in het Engels aan te bieden. Sinds 2015 bestaat er voor de bacheloropleiding een Nederlandstalige en Engelstalige track. De opleiding heeft hiertoe besloten vanwege drie redenen. De eerste is gebaseerd op de behoefte van studenten om een Engelstalig programma te volgen. De tweede reden heeft te maken met de ambitie van de opleiding om middels Engelstalig onderwijs een *international classroom* te creëren. Het panel is het met de opleiding eens dat deze keuze tot extra verdieping van het onderwijs kan zorgen, voor zowel studenten als docenten. Het vernam uit de gesprekken met studenten dat zij allen zeer enthousiast waren om samen te werken met studenten met een niet-Nederlandse achtergrond en dat het hen in de gelegenheid stelt direct kennis te maken met minder bekende talen en culturen. Ten derde heeft de opleiding tot de Engelstalige track besloten om de expertise van de sterk geïnternationaliseerde staf beter tot uiting te laten komen. Het panel kan zich vinden in de motivatie van de opleiding om een Engelstalige track aan te bieden en is daarnaast ook zeer verheugd dat de Nederlandse track daarnaast is gebleven. Het is van mening dat juist ook Nederlandse studenten die zich willen richten op de Nederlandse arbeidsmarkt de gelegenheid moeten blijven krijgen om de Nederlandse track te

volgen. Het panel vindt dat de combinatie van Nederlands en Engelstalig onderwijs een belangrijk onderscheidend karakter heeft in combinatie met het brede palet van de opleiding.

Het panel heeft veel sympathie voor de diversiteit en het brede palet van de opleiding, maar wil er ook bij vermelden dat er spanning kan ontstaan tussen verbreding en verdieping. Het panel heeft er voldoende vertrouwen in dat de opleiding zich hier bewust van is en er verstandig mee omgaat.

Beoogde leerresultaten

De opleiding heeft de beoogde leerresultaten onderverdeeld in twee categorieën: elf algemene en acht opleidings specifieke eindkwalificaties die in een aantal gevallen gelinkt zijn aan specifieke vakken (een overzicht van de beoogde leerresultaten is opgenomen in bijlage 1). Alle eindtermen zijn gerelateerd aan de Dublin-descriptoren: kennis en inzicht, toepassen kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden. De beoogde leerresultaten zijn helder omschreven en weerspiegelen volgens het panel in voldoende mate het niveau en de oriëntatie van de bacheloropleiding. Dankzij de koppeling met de Dublin-descriptoren sluiten de beoogde leerresultaten aan bij internationale standaarden.

Het panel ziet dat het opleidingsprofiel herkenbaar is vertaald naar een set van goed doordachte eindtermen. Het panel vindt het goed dat een aantal eindtermen specifiek aandacht heeft voor het borgen van methodologie (Europese Studies 4 en 5) en de taalverwerving (Europese Studies 8). Ook is het te spreken over de toespitsing in de eindtermen op de voertaal van de opleiding (Europese Studies 7). Het panel waardeert de evenwichtige combinatie tussen het verwerven van academische en praktische vaardigheden in het opleidingsprofiel.

Door het behalen van de beoogde leerresultaten kunnen studenten soepel doorstromen naar een masteropleiding Europese Studies of andere vergelijkbare masteropleiding die een hoog niveau van autonomie vereist. Ook hebben studenten de mogelijkheid om door te stromen naar de arbeidsmarkt. Het panel heeft zowel uit de zelfevaluatie als uit de gesprekken kunnen opmaken dat er veel aandacht is voor arbeidsmarktorientatie en een goede samenwerking met het werkveld. Het advies van de vorige visitatiecommissie was om de relatie tussen de opleiding en de arbeidsmarkt te verankeren in het onderwijsprogramma. Op basis van de genomen stappen kan het panel constateren dat de opleiding de juiste weg is ingeslagen. Vooral het contact met alumni die casestudies aandragen voor het vak Europese Studies@Work is daar een uitmuntend voorbeeld van, aldus het panel.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding Europese Studies duidelijk zijn geformuleerd en passend zijn wat betreft niveau en oriëntatie voor een academische bacheloropleiding. Het waardeert de evenwichtige combinatie van het verwerven van academische en praktische vaardigheden in het opleidingsprofiel. Deze nadruk in het profiel is ook op passende wijze vertaald naar de eindtermen. Het panel apprecieert tevens dat eerdere aanbevelingen zijn doorgevoerd en erkent de toegevoegde waarde van de aandacht voor arbeidsmarktorientatie. Het heeft vastgesteld dat er een goede aansluiting is tussen het opleidingsprofiel, de eindtermen en het beroepenveld. Wel raadt het panel de opleiding aan aandacht te blijven houden voor het spanningsveld tussen verbreding en verdieping in het opleidingsprofiel.

Conclusie

Bacheloropleiding Europese Studies: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum en leerlijnen

Naar aanleiding van de vorige visitatieronde, alsmede interne kwaliteitscontrole en behoeften van staf en studenten zijn er in 2014 aanpassingen doorgevoerd in de bacheloropleiding. In 2012 was al een nieuwe indeling van het facultaire collegejaar ingevoerd. Europese Studies volgt nu de facultaire indeling van twee semesters per collegejaar en per semester drie onderwijsblokken: blokken van acht, acht en vier weken. Het zogenaamde 8-8-4-systeem. In de blokken van acht weken worden er twee vakken aangeboden en in het laatste blok van vier weken is er één vak. Het nieuwe programma heeft een brede propedeuse en biedt in het tweede en derde jaar veel ruimte voor verdieping en specialisatie (zie voor een uitgebreid studieoverzicht bijlage 2.) In de drie jaren van de bacheloropleiding volgen studenten een gemeenschappelijk eerste jaar en vanaf het tweede jaar kiezen studenten een specialisatie en een tweede major, in het derde jaar schrijven zij ter afsluiting een bachelorscriptie (12 EC). Alle studenten hebben de mogelijkheid om hun studieprogramma voor een groot deel zelf in te vullen. In totaal is er 42 EC aan vrijekeuzeruimte, waarvan 12 EC gevuld moet worden met een opleidingsgebonden keuzevak (de tweede major). De resterende 30 EC kunnen studenten naar eigen inzicht en interesse invullen. Studenten hebben ook de mogelijkheid tot een stage of buitenlandverblijf, op voorwaarde van goedkeuring van de examencommissie. In het derde jaar volgen alle studenten een majorgebonden onderzoekscollege om het scriptieonderzoek voor te bereiden. Deze bacheloropleiding is alleen in voltijd te volgen.

Het panel is van mening dat de bacheloropleiding Europese Studies goed is opgebouwd aan de hand van drie helder omschreven en goed doordachte leerlijnen die de studenten in staat stellen de beoogde leerresultaten te behalen. De inhoudelijke leerlijnen zijn: 1. verwerving van kennis en inzicht in het vakgebied, 2. taalonderwijs en 3. academische vaardigheden. De eerste leerlijn richt zich in het eerste jaar op de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden, in het tweede jaar verschuift de nadruk naar specialisatie en worden academische (onderzoeks-)methoden en theorieën verder uitgewerkt. Kennismaking met het werkveld geschiedt via verdiepingsvakken binnen de major. In het derde jaar vertaalt het verwerven van specialistische kennis en diepgang zich in het onderzoekscollege en uiteindelijk in de bachelorscriptie. De tweede leerlijn taalvaardigheid komt met name in het eerste en tweede jaar aan bod via taalverwervingsvakken en een eventueel buitenlandverblijf. De leerlijn academische vaardigheden loopt door de gehele studie en borgt vaardigheden zoals schrijven, presenteren en onderzoek doen.

Naast de inhoudelijke leerlijnen heeft de opleiding bij de introductie van het Engelstalige traject drie subleerlijnen geïntroduceerd om onderzoek- en schrijfvaardigheden beter uit de verf te laten komen in de propedeuse: 1. schrijfvaardigheid, 2. onderzoeksvaardigheden en 3. academische houding. Zowel docenten als studenten hadden het idee dat het vaardighedenonderwijs dat voorheen in blok 3 en 6 was geprogrammeerd onvoldoende was om deze vaardigheden goed te ontwikkelen. Vanuit deze constatering heeft de opleiding besloten om het vaardighedenonderwijs van jaar één tot drie door te laten lopen en een verbinding te maken met inhoudelijke vakken. Vervolgens zijn de leerlijnen vertaald naar concrete en toetsbare leerdoelen die verdeeld zijn over het programma. Dankzij deze explicitering weten zowel studenten als docenten waar ze aan toe zijn. Dat neemt niet weg dat er in het propedeusejaar nog intensieve begeleiding van docenten en veel feedbackmomenten zijn. Naarmate de studie vordert wordt er ook een toename in de zelfstandigheid van studenten verwacht. De borging van voldoende aandacht voor het vaardighedenonderwijs in jaar twee en drie is nog in ontwikkeling. De opleiding heeft voor de postpropedeutische jaren algemenere leerlijnen geformuleerd die zijn opgesplitst in leerdoelen per semester en is voornemens deze in het academische jaar 2019-2020 te introduceren. Het panel heeft er voldoende vertrouwen in dat de genomen maatregelen en de voornemens tot de gewenste effecten zullen leiden.

Afhankelijk van de gekozen track wordt er aan het begin van het academisch jaar een diagnostische toets Nederlands of Engels afgenomen. Middels deze toets wordt vastgesteld of de schrijfvaardigheid op niveau is. Als het beoogde niveau niet wordt behaald, krijgt de student eenmalig een remediërende cursus aangeboden. Het resultaat van de taaltoets en de remediërende cursus kan worden meegewogen bij de overweging om een student al dan niet dispensatie te verlenen in geval van een negatief bindend studieadvies (BSA). Het propedeusejaar is een breed jaar waarin de basis wordt gelegd voor zowel inhoudelijke kennis over Europese Studies en de basisbeginselen van academische vaardigheden. Er worden kernvakken aangeboden zoals *Nationaal Denken in Europa*, *Europese Integratie* en basisvakken over Europa. Elk semester wordt afgesloten met een interdisciplinaire themaworkshop zodat inhoudelijke kennis die is opgedaan vanuit verschillende perspectieven bestudeerd kan worden. Naast het verwerven van inhoudelijke basiskennis over de geschiedenis, economie, politiek en recht van Europa en de aangrenzende gebieden, starten studenten ook met taalvaardighedenonderwijs. Om de opleiding na het eerste jaar voort te mogen zetten, dienen studenten 48 van de 60 EC te behalen vanwege het BSA.

Het panel is zeer te spreken over de nadruk die taalverwerving in het curriculum krijgt. Voor sommige talen gelden ingangseisen en de voertaal is bij sommige talen Engels. Studenten kunnen kiezen uit twee taalgroepen:

- Taalgroep A: Duits (beginner en intermediate), Engels, Frans (beginner en intermediate), Italiaans, Russisch en Spaans.
- Taalgroep B: Arabisch, Catalaans, Duits (Gevorderd), Frans (Gevorderd), Hebreeuws, Nieuw-Grieks, Pools, Scandinavisch (Deens, Noors, en Zweeds), Servisch/Kroatisch en Tsjechisch.

In het eerste jaar zijn er 12 EC voor taalverwerving gereserveerd, in totaal wordt er 24 EC aan taalverwervingsonderwijs aangeboden in de bacheloropleiding.

Op basis van de introductievakken in het propedeusejaar kiezen studenten in het tweede jaar één van vijf majoren: 1. Europese Cultuur, 2. Europese Geschiedenis, 3. Oost-Europese Studies, 4. Europese Economie of 5. Europees Recht. Het panel merkt op dat het belangrijk is dat de vakken in de propedeuse representatief moeten zijn voor de majoren zodat studenten een goede inschatting kunnen maken van hun gewenste richting. Ook in het studentenhoofdstuk kaarten leden van de opleidingscommissie (OC) dit punt aan: zij schrijven dat de eerstejaarsvakken over het algemeen representatief genoeg zijn, maar dat sommige studenten het liefste direct de diepte in zouden gaan. Ook al kiezen studenten één van bovenstaande specialisaties, er is altijd aandacht voor interdisciplinariteit. In het tweede jaar is er aandacht voor verdieping en specialisatie; studenten leren hoe zij de kennis en methoden van hun vakgebied moeten toepassen. Tijdens de gesprekken gaven enkele studenten aan dat de interdisciplinariteit nog uitgebreider zou mogen met name met betrekking tot politiek en economie.

Bijzonder aan het tweede jaar vindt het panel de themaworkshop *European Studies@Work*. Dit vak is helemaal gericht op de arbeidsmarkt. Er worden alumni betrokken die casussen aandragen uit de praktijk waar studenten een maand lang mee aan de slag gaan: zij schrijven bijvoorbeeld een beleidsnota of een advies voor een museum. Het panel is erg enthousiast over dit vak en waardeert de inzet van de opleiding om dit mogelijk te maken. Het netwerk wordt goed benut en ook de samenwerking met het werkveld werkt motiverend en stimulerend voor studenten: zij ervaren dat ze al ver komen met de kennis die zij reeds hebben opgedaan. Voor de opleiding is de samenwerking met het werkveld waardevol omdat het inzicht geeft in de verwachtingen van het werkveld van afgestudeerden.

Een gemeenschappelijk vak dat elke Europese Studies-student volgt in het tweede semester van de postpropedeuse is het vak *Wetenschapsfilosofie*. Dit vak heeft twee varianten *Wetenschapsfilosofie Regiostudies* of *Europese Studies*. Beide vakken zijn gericht op het multi- en/of interdisciplinaire veld binnen de geesteswetenschappen. Het panel vernam tijdens de gesprekken met studenten dat zij erg enthousiast zijn over dit vak en dat het hen helpt om de interdisciplinaire blik scherp te houden.

De interdisciplinariteit van de bacheloropleiding wordt extra geborgd door de verplichte 12 EC aan majorvakken van een tweede major in het derde jaar. Dit is het opleidingsgebonden keuzevak. In het derde jaar hebben studenten dankzij dit keuzevak de mogelijkheid om hun studie nog verder vorm te geven naar eigen wens en interesse. In de vrijekeuzeruimte is er gelegenheid om een minor te volgen of keuzevakken binnen het College of Humanities (CoH) of aan andere faculteiten te volgen. Daarnaast behoren een buitenland verblijf of stage ook tot de mogelijkheden.

Het panel is onder de indruk van de *student-centered* benadering van de opleiding, maar vraagt zich af of de enorme keuzevrijheid niet tot keuzestress leidt. Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat de grote keuzevrijheid inderdaad stressvol kan zijn, maar dat zij dat niet als problematisch ervaren. Zij zien juist de uitdaging in zelfstandige oplossingen en weten dat zij altijd bij een studiebegeleider terecht kunnen. Het geeft hen het gevoel zelf aan het roer te staan. Bovendien vinden studenten dat het leren omgaan met zulke situaties onderdeel van de opleiding is. Het panel erkent de pluspunten van het curriculum en de vrijheid die studenten krijgen om het zelf vorm te geven, maar heeft ook twijfels bij de grote keuzeruimte. Het is van mening dat het risico bestaat dat de grote vrijheid de heldere opbouw van het programma kan beïnvloeden. Om de coherentie van het programma nog beter te borgen pleit het panel ervoor om de keuzeruimte weloverwogen ietwat in te perken.

Ter afsluiting van de bacheloropleiding schrijven de studenten een bachelorscriptie, die is ingebed in een scriptietraject verspreid over de laatste drie blokken. Het begint met het *Onderzoekscollege* in blok vier waar studenten een onderwerp kiezen die gerelateerd is aan de thema's die aan bod zijn gekomen. Studenten ontvangen intensieve feedback van docenten, doen voorbereidend literatuuronderzoek en schrijven een scriptieopzet. Vervolgens worden er in blok vijf kleine groepjes van vijf tot zes studenten gevormd waarin zij onder begeleiding van één docent verder onderzoek doen en hoofdstukken voor de scriptie schrijven. In blok zes wordt de scriptie afgerond en is er individuele begeleiding. Studenten zijn erg tevreden over het scriptietraject en het panel merkt op dat de opleiding veel heeft geïnvesteerd om dit traject goed en efficiënt in te richten. Het panel ziet de meerwaarde van deze begeleiding ook terug in de studievoortgang van studenten. Daartegenover staat dat een té intensieve begeleiding een impact kan hebben op de zelfredzaamheid van de student. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding hier voldoende aandacht voor heeft.

Onderwijsvormen

Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding een goede balans heeft tussen werk- en hoorcolleges. De didactische opbouw van op kennis gerichte basisvakken, gevolgd door verdiepende vakken waarin analyse en onderzoek centraal staan, is volgens het panel helder. Het panel constateerde tevens dat de aangeleerde vaardigheden in overstemming zijn met de beoogde leerresultaten. De werkvormen zijn activerend, logisch en functioneel. Naarmate de studie vordert, worden studenten geacht steeds zelfstandiger te werken en verschuift de focus van kennis en inzicht naar onderzoeken, presenteren en oordeelsvorming. De studenten geven aan dat zij deze werkvormen waarderen, maar dat er wel meer innovatieve werkvormen mogen zijn. Enkele studenten lieten het panel weten dat zij graag meer innovatieve lesmethoden willen. Ook al hebben zij in principe niets tegen traditionele hoorcolleges waarvoor zij essays schrijven, zij plaatsen de kanttekening dat dit model alleen goed werkt als de docenten voldoende tijd hebben om inhoudelijke feedback te geven op het schriftwerk dat zij inleveren. Dit geldt niet voor alle studenten, maar het panel vindt het verstandig als de opleiding dit gegeven meeneemt in haar evaluaties. Zo zijn er ook genoeg vakken waarin wel innovatieve werkvormen worden ingezet en docenten bereid zijn te experimenteren. De werkgroepen zijn interactief en gevarieerd en worden op adequate wijze ondersteund door het onderwijzend personeel. Studenten dragen actief bij in de colleges en zijn medevormgever van het onderwijs.

Studiebegeleiding en studeerbaarheid

De bacheloropleiding heeft de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan het optimaliseren van de studeerbaarheid en de studiebegeleiding. Het panel kan met tevredenheid vaststellen dat er veel aandacht wordt besteed aan realistische en heldere voorlichting vooraf. Met name voor internationale studenten is goede voorlichting essentieel, de opleiding zet zich actief in voor een *soft landing* van

internationale studenten. Voor iedere student is er vooraf een studiekeuzecheck beschikbaar. De studiegids informeert studenten wat ze per jaar en per vak kunnen verwachten. Studenten stellen het op prijs dat de leerdoelen helder staan omschreven in de studiegids.

Aan de Faculteit der Geesteswetenschappen is het beleid dat elke bachelorstudent een docent als tutor krijgt toegewezen. Gedurende het jaar hebben studenten enkele individuele gesprekken met hun tutor om de studievoortgang en studiekeuzes te bespreken. Op deze wijze krijgen studenten inhoudelijke studiebegeleiding en is het volgens het panel op verantwoorde wijze mogelijk dat studenten hun eigen studie vormgeven. Het panel waardeert de vrijheid die studenten hebben om de studie naar eigen interesse in te richten met behulp van de vakkundige begeleiding in dit traject door tutores. Het *student-centered* onderwijs is ook voor studenten een groot pluspunt, zo blijkt uit de gesprekken. Het panel adviseert de opleiding wel om te waken dat de zelfredzaamheid niet in het geding komt, met name in de studiebegeleiding in het scriptietraject. Daarnaast heeft de huidige vorm van studiebegeleiding ook gevolgen voor de werkdruk van docenten. Minder intensieve begeleiding kan voor de nodige verlichting zorgen. Studenten geven aan dat zij de studiebegeleiding enorm waarderen evenals het toegankelijke contact met hun docenten. Zij ervaren een prettige en studeerbare onderwijsomgeving waarin zij zich zowel inhoudelijk als sociaal gesteund voelen. Internationale studenten noemen de goede begeleiding vooraf en tijdens de studie als een pluspunt. Internationale studenten die moeite hebben met Engelse taalvaardigheid worden goed opgevangen en ondersteund: er zijn 'bijspijker cursussen' voor hen beschikbaar.

Tijdens de gesprekken met de studenten en docenten werd duidelijk dat er geen struikelvakken zijn. Zaken die niet soepel lopen worden besproken in de opleidingscommissie (OC) met docenten en studenten. De opleiding maakt het mogelijk om de studie in drie jaar te doorlopen. Een punt van aandacht is volgens het panel wel het inpassen van een buitenlandverblijf of stage. Uit het studentenhoofdstuk en uit de gesprekken studenten bleek dat een aantal studenten het lastig vindt om een buitenlandverblijf in te passen, ook al heeft de opleiding het eerste semester in jaar drie hiervoor aangewezen als buitenlandsemester en is er begeleiding. Er zijn veel samenwerkingsverbanden en de opleiding onderhoudt uitwisselingscontact met 80 universiteiten in Europa. Toch blijkt deze informatie en begeleiding via de buitenlandcoördinator niet altijd voldoende voor studenten bij het kiezen van een buitenlandverblijf. Nog minder studenten zijn geneigd voor een stage te kiezen: jaarlijks laten tussen de vijf en twintig studenten zich voor een (internationale) stage registreren. Het panel erkent het belang van stage en buitenlandverblijven en is verheugd dat de opleiding onderzoekt op welke wijze ze dit beter kan stimuleren.

Onderwijstaal en internationalisering

Zoals beschreven in standaard 1 heeft de bacheloropleiding in 2015 besloten om bij de invoering van de Engelstalige variant de Nederlandstalige variant te behouden, daarmee is een tweetalige bacheloropleiding ontstaan. Het panel is zeer te spreken over deze bewuste keuze. De opleiding wil internationale studenten aantrekken om een *international classroom* te creëren en verdieping te brengen in de opleiding. Mooi is dat de keuze voor het Engels als opleidingstaal hier logisch voortvloeit uit de beoogde inhoud, namelijk de bestudering van Europa in vergelijkend perspectief. Daarnaast wil de opleiding studenten die zich op de Nederlandse arbeidsmarkt willen oriënteren ook bedienen. De praktijk wijst uit dat de tweetalige tracks uitstekend naast elkaar kunnen bestaan: er is voor beide varianten voldoende instroom en beide studentengroepen vullen elkaar aan. Het taalniveau Engels van docenten is volgens de studenten uitstekend en voor studenten die de taal niet voldoende machtig zijn, zijn er bijspijker cursussen. Wat met name als pluspunt wordt gezien is de uitwisseling en verdieping die in de *international classroom* ontstaan. De grote diversiteit onder studenten en docenten heeft volgens het panel toegevoegde waarde voor de bacheloropleiding Europese Studies.

Docenten

Het panel is van mening dat het onderwijzend personeel over voldoende kwaliteit beschikt om onderwijs op bachelorniveau te verzorgen. Het docententeam is competent, divers, enthousiast en beschikt over zowel vakinhoudelijke als wetenschappelijke expertise om gedegen onderwijs te geven.

Binnen de bacheloropleiding zijn alle docenten in vaste dienst in het bezit van een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of zitten die in het traject dit te behalen. Twee van de 37 docenten zijn in het bezit van een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO) en twee stafleden met een leidinggevende rol hebben een Leergang Onderwijskundig Leiderschap (LOL) doorlopen. Er is een klein aantal docenten met een tijdelijk dienstverband.

Het panel is positief over de manier waarop de expertise van individuele docenten wordt ingezet in het onderwijs. Door het inzetten van internationaal (georiënteerde) docenten die zowel qua achtergrond als discipline divers zijn, is de staf een passende representatie van het opleidingsprofiel: internationaal georiënteerd en interdisciplinair.

Zowel uit de gesprekken als het zelfevaluatie-rapport van de opleiding blijkt dat docenten de werkdruk als hoog ervaren: er zijn veel contacturen, veel onderwijsvernieuwingen, invoering van de Engelse onderwijstaal, weinig roostervrije momenten en intensieve studiebegeleiding. Het vorige visitatiepanel heeft dezelfde hoge werkdruk bij docenten geconstateerd, alleen is de opleiding er niet in geslaagd hier verandering in aan te brengen onder andere omdat er geen extra middelen beschikbaar zijn. Het panel pleit vooral voor een cultuuromslag in de wijze waarop studiebegeleiding wordt geconcipieerd en gegeven. Het panel is van mening dat het terugbrengen van een aantal arbeidsintensieve begeleidingsopdrachten verder ook voor verlichting van werkdruk kan zorgen zonder het bereiken van leerdoelen in gevaar te brengen.

Uit zowel de Nationale Studenten Enquête (NSE) en de interne evaluaties blijkt dat studenten zeer tevreden zijn over hun docenten. Er zijn korte lijntjes met het docententeam en studenten ervaren een sterke cohortvorming. Studenten lieten wel weten dat zij soms hinder ervaren van de hoge werkdruk bij docenten als feedback niet tijdig gegeven kan worden. Hiervoor toonden zij zich begripvol, vooral omdat ze wel een grote betrokkenheid van hun docenten ervaren. Het panel constateert dan ook dat docenten, ondanks de hoge werkdruk, in staat zijn om kwalitatief goed onderwijs te verzorgen en goed bereikbaar te zijn voor studenten. Wel is het panel terughoudend over het voornemen van de opleiding om de werkdruk op te vangen door het extensiveren van onderwijs. Het begrijpt dat er maatregelen getroffen moeten worden om de werkdruk in te perken, maar zou eerder adviseren om de grote keuzevrijheid opnieuw te bekijken en te onderzoeken of de opleiding hier nog een efficiëntieslag kan maken. Tegelijkertijd beseft het panel terdege dat de grote keuzevrijheid een grote aantrekkingskracht heeft op studenten.

In de zelfevaluatie kaart de opleiding aan dat zij zich zorgen maakt over een toename van onderwijs dat verzorgd wordt door docenten zonder onderzoeksaanstelling. Daarmee komt druk te staan op de kern van academisch onderwijs, namelijk dat docenten onderwijs en onderzoek met elkaar kunnen verweven. Het panel deelt deze zorg omdat deze druk op termijn de kwaliteit van het onderwijs en de studieleeromgeving kan benadelen. Het panel adviseert dan ook dat er stappen worden gezet om de verbinding tussen onderwijs en onderzoek te waarborgen zodat het onderzoek van docenten kan bijdragen aan verbreding en verdieping van het onderwijs. Het panel moedigt het management van de faculteit en opleiding aan om te waken voor langdurig aanhoudende hoge werkdruk en bovenstaande kwesties te voorkomen.

Overwegingen

Het panel concludeert na bestudering van het bachelorprogramma en de inhoud van een aantal vakken dat er sprake is van een goed doordacht academisch programma, waarin de leerdoelen en eindtermen gerealiseerd kunnen worden. De leerlijnen zijn duidelijk en helder geformuleerd en er is een duidelijke progressie. Studenten zijn erg tevreden over het taalonderwijs, de heldere studiegids en de mogelijkheid om de opleiding zelf vorm te geven aan de hand van persoonlijke interesses. Het panel stelt tevens vast dat de opleiding een goede balans heeft tussen werk- en hoorcolleges en dat de aangeleerde vaardigheden in overeenstemming zijn met de beoogde leerresultaten. De werkvormen zijn logisch en functioneel, maar zouden naar wens van de studenten nog meer innovatief mogen zijn.

Het propedeusejaar is het jaar dat een brede basis wordt gelegd en studenten kennis maken met de verschillende disciplines binnen Europese Studies. Vanaf het tweede semester in het eerste jaar maken studenten een keuze voor de taal die zij machtig willen worden. In het tweede jaar maken studenten een keuze uit één van de vijf majoren. Naarmate de postpropedeutische fase vordert is er meer nadruk op verdieping en specialisatie. Het panel constateert een goede verdeling tussen het verwerven van kennis, het opdoen van academische én praktische vaardigheden. Met name de themaworkshop *European Studies@Work* springt er voor het panel uit: het is volgens hen een uitstekend voorbeeld van arbeidsoriëntatie, alumnibetrokkenheid en innovatieve onderwijsmethoden voor studenten.

Het panel is onder de indruk van de keuzevrijheid en de mogelijkheden die het *student-centered* onderwijs van Europese Studies-studenten biedt. De zorg bij het panel dat zoveel mogelijkheden keuzestress zou kunnen veroorzaken werd door de studenten zelf weggenomen. Zij zien het als een uitdaging om zelfstandig oplossingen te vinden en weten dat zij terecht kunnen bij hun studiebegeleider als er toch onduidelijkheden zijn. Studenten hebben veel waardering voor de grote keuzevrijheid en het was een belangrijke overweging bij de studiekeuze. Hoewel het panel de pluspunten erkent wil het de opleiding ook meegeven te waken over de coherentie van het programma. Om deze coherentie beter te borgen zou het volgens het panel helpen om de keuzeruimte iets in te perken.

Het panel stelt met tevredenheid vast dat de opleiding een goed opgezet scriptietraject heeft ingevoerd dat verspreid is over drie blokken. Het traject begint met een onderzoekscollege waarin studenten een onderwerp kiezen en voorbereidend literatuuronderzoek uitvoeren. Onder begeleiding van de docent schrijven zij een eerste opzet. In blok vijf wordt er verder gewerkt in kleine groepjes en tot slot is er individuele begeleiding in blok zes waarin de student de scriptie afrondt. De meerwaarde van deze intensieve begeleiding is duidelijk zichtbaar, maar het panel stelt dat té intensieve begeleiding de zelfredzaamheid van de student kan aantasten. Het panel heeft er voldoende vertrouwen in dat de opleiding hier aandacht voor houdt.

Het panel vindt het treffend dat de bacheloropleiding zowel in het Nederlands als in het Engels wordt aangeboden. Het vindt het taalbeleid weloverwogen en passend bij Europese Studies. In de Engelstalige variant stelt het panel vast dat de diverse achtergrond van studenten en docenten bijdraagt aan de verdieping van het onderwijs in een *international classroom*.

Het panel stelt vast dat de opleiding wordt gedragen door een enthousiast, divers en competent docententeam. Ook studenten zijn zeer positief over het docententeam. Het is duidelijk dat er gezamenlijk wordt gekeken naar manieren om de opleiding te verbeteren en studenten verder te helpen in hun universitaire loopbaan. Het panel wil het opleidingsmanagement wel meegeven dat de werkdruk bij docenten nog te hoog is en dat een cultuuromslag omtrent studentbegeleiding een rol kan spelen in de vermindering van die druk. Concluderend is het panel overtuigd van de kwaliteit van de opleiding en heeft het alle vertrouwen dat de aandachtspunten verder worden opgepakt door het management.

Conclusie

Bacheloropleiding Europese Studies: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid en toetsvormen

De toetsing binnen de bacheloropleiding Europese Studies volgt het toetsbeleid van de faculteit en kent de aspecten: 1. afstemming toetsvormen, leerdoelen eindtermen, 2. Transparantie en toetsmomenten, 3. Controleerbaarheid en kwaliteitsborging van toetsing en 4. Deskundigheids-

bevordering. Het panel heeft op basis van het bestudeerde materiaal kunnen zien dat het huidige toetsprogramma van de bacheloropleiding Europese Studies bestaat uit een mooie variatie aan passende toetsvormen en goede kwaliteitsborging door middel van een vierogenprincipe en regelmatige afstemming over toetsing. De toetsvormen worden afgestemd op de leerdoelen, de leerlijnen en de eindtermen. Er is een goede koppeling met de Dublindescriptoren. Er zijn zowel formatieve als summatieve toetsen en de opleiding vult dit aan met andere toetsvormen zoals: essays, schriftelijke tentamens, literatuur responses, biografische opdrachten, bronnenkritiek, geannoteerde bibliografieën, literatuurbesprekingen, nieuwsanalyses, peer review en presentaties. In het derde jaar is het onderzoekscollege verbonden aan de scriptie. Afronding van het onderzoekscollege geschiedt middels een literatuurreview en een onderzoeksvorstel voor de scriptie. Hoewel het panel het scriptietraject zeer bewondert, wil het de opleiding meegeven dat onderdelen die eerder worden getoetst wel worden opgenomen in de scriptie. Het panel meent dat heldere voorlichting over vereiste onderdelen van de scriptie al voldoende kan zijn.

In de studiehandleiding of in aparte toetsinstructies worden studenten geïnformeerd over de beoordelingscriteria en -methoden. Studenten laten weten dat zij over het algemeen tevreden zijn over de studiehandleidingen, maar dat er tussen de vakken nog wat verschillen zijn. Uit extra opgevraagde informatie tijdens de visitatie blijkt dat de opleiding voornemens is om alle handleidingen en reglementen gelijk te trekken. Het voorstel voor harmonisering van de handleidingen zal in november 2019 aan de examencommissie worden voorgelegd. Het panel heeft vertrouwen in de stappen die de opleiding zal zetten. Het vraagt alleen nog extra aandacht voor de internationale studenten die niet altijd op de hoogte zijn van het toetsbeleid aan een Nederlandse universiteit. Uit de gesprekken met buitenlandse studenten begreep het panel dat er soms wat onduidelijkheden zijn die waarschijnlijk weggelaten kunnen worden door een aangescherpte studiehandleiding.

Het panel waardeert de grote toetsvariatie zeer en is van mening dat het toetsstelsel doordacht en grondig is. Wel is het van mening dat de frequentie van toetsing erg hoog is. Het panel is bezorgd over de kwaliteit van feedback die gegeven kan worden bij zoveel toetsen. Docenten gaven in het gesprek met het panel aan dat zij zich graag inzetten om nieuwe manieren van toetsen te ontwikkelen die minder arbeidsintensief zijn. Om de druk te verminderen worden er bijvoorbeeld ook take-home tentamens ontwikkeld. Het panel is enthousiast over het nieuwe digitaal geautomatiseerde format voor toetsen wat docenten een hoop werk uit handen moet nemen. Als reactie op de vraag of kwaliteit van feedback wordt aangetast in combinatie met hoge werkdruk, lieten docenten weten dat zij zich ook daar bewust van zijn en zoeken naar manieren om dat te verbeteren. Het panel ziet dat de opleiding op allerlei manieren tracht deze uitdaging gerelateerd aan werkdruk op te lossen en waardeert de stappen die genomen worden om toetsdeskundigheid te bevorderen. De DocenTENkamer is daar volgens het panel een goed voorbeeld van: daar is in toenemende mate aandacht voor toetsing en worden toetsdeskundigen uitgenodigd om verbeteringen aan te dragen. Het is voor het panel belangrijk om te horen dat studenten uiteindelijk tevreden zijn over de feedback die zij ontvangen. Het is ook geruststellend dat de opleiding met het vastleggen van de toetsmomenten rekening houdt met de ruimte voor het geven van feedback.

Examencommissie

Het CoH heeft een faculteitsbrede examencommissie voor alle bacheloropleidingen. De examencommissie bestaat uit negen vertegenwoordigers van verschillende geesteswetenschappelijke opleidingen en een extern lid, en krijgt ondersteuning van een ambtelijk secretaris. De commissie is verantwoordelijk voor de uiteindelijke beoordeling of de student aan de eindtermen van de opleiding voldoet, het borgen van toetskwaliteit, het aanwijzen van examinatoren ten behoeve van het afnemen en vaststellen van toetsen, het uitbrengen van het bindend studieadvies en het vaststellen van regels en richtlijnen. Per opleiding is er een algemene facultaire en opleidings specifieke Onderwijs- en Examenregeling (OER), waarin de regels en richtlijnen zijn opgenomen. De examencommissie controleert voor- en achteraf steekproefsgewijs studiehandleidingen, toetsdossiers, een tiental scripties en beoordelingsformulieren. Ook worden er structureel onderdelen van het toetsbeleid doorgelicht, de examencommissie kan gevraagd of ongevraagd advies hierover

uitbrengen aan de opleidingsdirecteur. Het panel is zeer onder de indruk van de bijdrage van de examencommissie aan professionalisering van het toetsbeleid door middel van een workshop over toetsprogramma's. De OC heeft ook een rol in de kwaliteitsborging in de vorm van panelgesprekken over vastgestelde onderwerpen.

Het panel is zeer te spreken over de grondigheid en deskundigheid waarmee de examencommissie adviezen uitbrengt en problemen signaleert. Wat betreft borging mag de examencommissie haar taak echter breder opvatten. Het panel vindt namelijk dat de examencommissie dient te controleren hoe haar adviezen worden opgevolgd. Het panel adviseert om in de Plan-Do-Check-Act-cyclus inzichtelijker te maken wie er voor de borging van 'Act' staat. Op basis van het aanvankelijk bestudeerde materiaal en de gesprekken was het voor het panel moeilijk na te gaan wat er gebeurt met de uitgebreide en gegronde constatering en adviezen van de examencommissie. Omdat het panel het eens is met de bevindingen van de examencommissie en deze bovendien ook al door de vorige visitatiecommissie waren benoemd, is het belangrijk dat de opleiding stappen zet om de verbeteringen zichtbaarder te maken, zowel intern als extern. Uit de extra opgevraagde informatie blijkt echter dat er wel degelijk een structuur is die ook de borging van 'Act' garant stelt. De opleiding is voornemens om in de toekomst een andere werkwijze aan te nemen waarin de terugkoppeling van de opleidingsdirecteuren aan de onderwijsdirecteuren formeel vormgegeven zal worden zodat de borgingsstructuur duidelijk wordt. Het panel is te spreken over de aanpassingen die worden gemaakt in de rapportagestructuur tussen onderwijsdirecteuren, opleidingsdirecteuren en de examencommissie.

Toetsing van het eindniveau

De beoordeling van de eindwerken voor de bacheloropleiding vindt plaats aan de hand van een door de examencommissie vastgesteld beoordelingsformulier. De beoordelaar heeft ruimte om naast kwantitatieve ook kwalitatieve feedback in het formulier op te nemen. Indien het cijfer onder de 6,5 of boven de 8,5 uitkomt wordt er een door de examencommissie aangewezen tweede lezer ingeschakeld, anders is er alleen één beoordelaar. Het UvA-brede kader omtrent toetsbeleid stelt het inzetten van een tweede lezer voor de bachelorscriptie niet verplicht. De opleiding is van mening dat het inschakelen van een tweede lezer bij 'uitschieters' naar boven of naar onder voldoende borging is van de betrouwbaarheid van de toetsing. Daarnaast speelt ook werkdruk een rol in de beslissing om niet standaard een tweede lezer te betrekken. De derde stap in kwaliteitsborging van de toetsing van eindwerken die de opleiding heeft ingezet is de jaarlijkse steekproef waarbij een selectie opnieuw blind wordt beoordeeld. De laatste steekproef vond plaats in het voorjaar van 2018, tijdens deze evaluatie is voorgesteld om het beoordelingsformulier meer in te zetten als onderwijskundig instrument en te kijken welke aanpassingen kunnen bijdragen aan harmonisatie van de beoordeling. Er is besloten om *grading rubrics* toe te voegen voor de bachelorscriptie. In dit proces waarin facultaire toetsdeskundigen een adviserende rol hebben, zullen ook het toetsplan en de geformuleerde eindtermen van de scriptie kritisch worden herzien. Het panel is zeer te spreken over de plannen die in het najaar van 2019 besproken zullen worden in stafvergaderingen. Naast de evaluatiereviews zullen er ook kallibratiesessies komen vanaf het voorjaar 2020. Deze kallibratiesessies hebben als doel om *grading rubrics* te verhelderen en onderlinge beoordelingsconsistentie aan te brengen.

Voorafgaand aan het bezoek bestudeerde het panel vijftien eindwerken. Op basis hiervan stelt het vast dat de beoordelingssystematiek aangescherpt moet worden. Zo constateerde het panel bij een significant aantal eindwerken dat er in hun ogen een te hoog of afwijkend oordeel was gegeven. Het panel kwam uit op zeven eindwerken die in hun ogen te hoog werden beoordeeld. Het panel stelde wel vast dat de eindwerken allemaal van voldoende niveau waren voor een bacheloropleiding. Aan de hand van de bijbehorende beoordelingsformulieren constateerde het panel verder dat er bij een aantal eindwerken weinig kwalitatieve en constructieve feedback was gegeven door met name de tweede lezer en een enkele keer bij de eerste lezer. In de situatie waar een tweede lezer betrokken is geweest, was bovendien onduidelijk hoe het oordeel van de tweede heeft meegewogen in het vaststellen van het eindoordeel.

Op basis van het bestudeerde materiaal is het panel van mening dat de toetsing en kwaliteitsborging van de eindwerken het beste geschiedt als er standaard een tweede lezer bij is betrokken. Het bevordert volgens het panel een systematischer en gelijkvormiger oordeel en bovendien verhoogt het de (gepercipieerde) objectiviteit van de beoordeling. Tijdens het bezoek bleek dat de opleiding zich niet helemaal kon vinden in de bevindingen van het panel. Indien de opleiding aan de huidige facultaire richtlijnen vasthoudt en alleen bij 'uitschieters' een tweede beoordelaar inzet, dan vindt het panel het noodzakelijk dat er op andere manieren een stevigere borging komt. In gesprek met docenten, het opleidingsmanagement en op basis van de extra opgevraagde informatie heeft het panel begrepen dat er voorbereidingen zijn getroffen om het scriptiebeoordelingsproces te stroomlijnen door middel van een Scriptie Workflow module in de digitale leeromgeving Canvas voor de gehele faculteit. Deze flow faciliteert het systematisch doorlopen van het gehele scriptietraject en standaardisatie van het beoordelingsproces en beoordelingsformulieren. Tevens biedt de flow ook de optie om opleidingsspecifieke *rubrics* toe te voegen en beoordelingscriteria aan te passen. Het panel is tevreden dat deze plannen faculteitsbreed worden gedragen en uitgevoerd. Het blijft echter van mening dat het systematisch inschakelen van tweede lezers (wat immers vaak de norm is aan andere opleidingen) een objectievere borging ten goede komt. Het nodigt de opleiding daarom uit om het vermijden van deze stap goed te overwegen en te onderbouwen.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding Europese Studies een adequaat en passend systeem van toetsing heeft ontwikkeld. Het panel is onder de indruk van het scriptietraject en heeft bewondering voor de variatie van toetsen en het recent ontwikkelde digitaal geautomatiseerde toetsformat. Het panel constateert dat de afstemming tussen de eindtermen, de leerdoelen en onderwijsvormen correct is. Docenten stellen op deugdelijke wijze toetsen samen en houden zich op verschillende manieren bezig met het verder bevorderen van hun toetsdeskundigheid. Het panel meent dat het vierogenprincipe, met uitzondering van de eindwerken, goed is geïmplementeerd en dat studenten op passende en transparante wijze worden geïnformeerd over toetsing. Het panel kan daarom ook vaststellen dat de opleiding over een adequaat, valide en transparant systeem van toetsing beschikt.

Het panel heeft wel zorgen over de hoge toetsfrequentie van de bacheloropleiding en de daaraan gekoppelde tijdsdruk die kan leiden tot beperkte inhoudelijke feedback op door studenten gemaakt werk. Het panel beveelt de opleiding aan om na te gaan hoe de toetsing zodanig kan worden ingericht dat de werkdruk voor docenten en studenten omlaag kan worden gebracht zonder dat er wordt ingeboet op effectiviteit en kwaliteit.

Het panel is over het algemeen positief over de wijze waarop de examencommissie haar taken uitvoert. De steekproeven die de examencommissie uitvoert op eindwerken en beoordelingsformulieren leveren goede adviezen en deugdelijke constatering op, waar het panel zich in kan vinden. Het panel miste op basis van het aanvankelijk bestudeerde materiaal inzicht in de wijze waarop vervolgcacties en hun opvolging vervolgens worden belegd. Uit gesprekken met de examencommissie en bestudering van extra opgevraagd materiaal blijkt dat de PDCA-cyclus goed geborgd is, maar dat er verbetering wordt aangebracht in de wijze waarop de rapportage formeel wordt vastgelegd. Het panel heeft vertrouwen in de plannen van het management om dit aan te passen.

Wat betreft de toetsing van het eindniveau concludeert het panel dat het niveau van de bestudeerde eindwerken aan de maat is. Het panel constateert, op basis van de bestudeerde selectie, dat het relatief vaak tot een ander eindoordeel zou komen. De afwezigheid van een tweede beoordelaar bij cijfers tussen 6,5 en 8,5 leidt volgens het panel tot tekortkomingen wat betreft de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de scriptiebeoordelingen. Het wil dan ook de waarde benadrukken van het systematisch inschakelen van tweede lezers. Uit de gesprekken en het extra aangeleverde materiaal blijkt dat de opleiding al maatregelen heeft getroffen om de beoordelingsystematiek te verbeteren. Het verbetertraject zal ook aandacht hebben voor de wijze waarop beoordelaars beter kwalitatieve en constructieve feedback kunnen opnemen in het beoordelingsformulier. Het panel heeft er alle

vertrouwen in dat de opleiding met de genoemde aanpassingen de aandachtspunten kan verbeteren. Vooral de samenwerking met facultaire toetsdeskundigen is een pre. Het panel is vooral te spreken over de Scriptie Workflow en de kallibratiesessies aan de hand van de *grading rubrics*.

Conclusie

Bacheloropleiding Europese Studies: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het panel bestudeerde voorafgaand aan het bezoek vijftien eindwerken. De eindwerken toonden aan dat afgestudeerden van de bacheloropleiding Europese Studies de beoogde leerresultaten behalen en zonder problemen een vervolgopleiding op masterniveau kunnen starten of de arbeidsmarkt kunnen instromen. Evenals de breed uiteenlopende majoren, hadden ook de scripties die het panel bestudeerde een grote variatie aan onderwerpen. In een aantal gevallen was het panel onder de indruk van de geleverde kwaliteit, die het bachelorniveau oversteeg. In deze gevallen was er sprake van diepgaande en kritische analyse en werd de onderzoeksvraag doeltreffend uitgewerkt. Ook was er sprake van systematisch gebruik van methoden.

Een ander deel van de bestudeerde eindwerken was niet van dit hoge niveau. In sommige gevallen was er gebrekkige duiding van heuristiek, methode en literatuur. Het panel constateerde dat er ruimte voor verbetering is in de wijze waarop methodes worden ingezet, literatuur wordt ingekaderd en de mate waarin oordeelsvorming zelfstandig tot stand komt. Ook was een aantal eindwerken erg beschrijvend. Ook de opleiding schrijft in haar zelfevaluatie dat er ruimte voor verbetering is, zij merkt dat studenten zich ondanks het scriptietraject haasten om door te stromen naar een masteropleiding. Ook zien zij bij internationale studenten verwarring over de exacte vereisten waaraan de bachelorscriptie moet voldoen. Met name oordeelsvorming en de mate van zelfstandigheid zijn volgens de opleiding verbeterpunten. Het panel constateerde dezelfde punten en is blij met de voornemens die de opleiding heeft om een *rubric* toe te voegen aan het beoordelingsformulier zodat duidelijker is wat van de student verwacht wordt. De eerder genoemde maatregelen om de Scriptie Workflow te implementeren dragen bij aan het verbeterproces. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding de kwaliteit van de scripties in de toekomst naar een nog hoger niveau kan tillen.

Alumni

Uit de gesprekken met studenten en uit de zelfevaluatie blijkt dat veel studenten de bacheloropleiding zien als een voorbereiding op een masteropleiding. Het merendeel stroomt zonder problemen door naar een masteropleiding in Nederland of in het buitenland, daarvan blijft 30-40% aan de UvA verbonden. Een toenemend aantal studenten kiest er tegenwoordig voor om tussen de bachelor- en de masteropleiding een 'tussenjaar' te nemen. Een zeer klein deel kiest ervoor om de arbeidsmarkt op te gaan na afronding van de bacheloropleiding, maar degenen die er daarvoor kiezen komen goed terecht in uiteenlopende functies zoals journalist, beleidsmedewerker bij (inter)nationale organisaties of lobbyist.

Hoewel de arbeidsmarktvoorbereiding geen punt van discussie was tijdens de gesprekken met studenten, blijkt uit de NSE (Nationale Studenten Enquête) dat dit laag gewaardeerd wordt bij alle geesteswetenschappelijke opleidingen. Het panel is tevreden dat de opleiding dit signaal heeft opgepakt en ernaar streeft studenten beter inzicht te geven in de aangeleerde vaardigheden die zij kunnen inzetten op de arbeidsmarkt.

Overwegingen

Het panel stelt op grond van de bestudeerde selectie van eindwerken en de gesprekken vast, dat afgestudeerden van de bacheloropleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding behalen. De

eindwerken zijn van voldoende kwaliteit. Vooral originele en uiteenlopende scriptieonderwerpen vallen het panel in positieve zin op. Wel mag er meer aandacht worden besteed aan de heuristiek en literatuuranalyse alsmede zelfstandige oordeelsvorming. Ook zijn sommige scripties nogal beschrijvend van aard. Alumni van de bacheloropleiding Europese Studies vinden de aansluiting in hun vervolgopleiding (al dan niet aan de UvA), in het buitenland of op de arbeidsmarkt.

Conclusie

Bacheloropleiding Europese Studies: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding op alle vier de standaarden voldoet aan de in het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling gestelde eisen. Daarmee is het eindoordeel van het panel positief.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Europese Studies* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

a. Algemene eindtermen

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden en de wetenschapsgeschiedenis van de geesteswetenschappen in het algemeen en de eigen discipline in het bijzonder. De student is in staat deze kennis en dit inzicht toe te passen in onderzoek en zich een oordeel te vormen over de plaats van het eigen vakgebied ten opzichte van andere geesteswetenschappelijke disciplines en verwante disciplines buiten de geesteswetenschappen.
2. De student is in staat om (vooral op het vakgebied van de opleiding) op een academisch niveau relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke en – voor zover van toepassing – sociaal-maatschappelijke en/of ethische aspecten.
3. De student is in staat om op een academisch niveau in schriftelijke en mondelinge vorm informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek van aankomende specialisten op het vakgebied van de opleiding.
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in een ander vakgebied dan het vakgebied van de opleiding, waarbij - voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest - is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen.
5. De student is in staat om op dit vakgebied op een academisch niveau relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke aspecten.
6. De student heeft kennis van en inzicht in enkele specialistische onderdelen van het vakgebied van de opleiding en/of onderdelen van (andere) vakgebieden. De student is in staat om de eigen kennis en het eigen inzicht op dusdanige wijze toe te passen op vakspecifieke vraagstukken, dat dit een professionele benadering van de aan de opleiding gerelateerde werkvelden/beroepen laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en het oplossen van problemen op het vakgebied van de opleiding.
7. De student is in staat om publicaties op het vakgebied van de opleiding die zijn opgesteld in het Nederlands, Engels of de doeltaal van de opleiding te interpreteren en in de eigen oordeelsvorming te betrekken.
8. De student bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoog niveau van autonomie veronderstelt.
9. De student heeft ervaring opgedaan met het werken in groepsverband en is op basis daarvan in staat over het eigen functioneren in een groep te reflecteren.
10. De student heeft er blijk van gegeven de leer- en planningsvaardigheden te bezitten die noodzakelijk zijn om vakken en de opdrachten die daarvan deel uitmaken binnen de daarvoor gestelde termijn af te ronden.
11. De student is in staat om relevante ontwikkelingen in het vakgebied te verbinden aan een eigen onderzoeksopzet en kan een beperkt aantal analysetechnieken en onderzoeksmethoden zelfstandig toepassen.

b. Opleidingsspecifieke eindtermen

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij - voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest – is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen; de student beschikt meer in het bijzonder over de kennis en inzichten die hieronder omschreven zijn.
2. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding, te weten Europese Cultuur, Europese Geschiedenis, Oost-Europese studies, Europese Economie en Europees Recht.
Vakken op het gebied van Europese Cultuur:
 - Nationaal Denken in Europa

- Europese Literatuurgeschiedenis
- Vakken op het gebied van Europese Geschiedenis:*
- Nationaal Denken in Europa
 - Keerpunten in de Moderne Europese Geschiedenis
 - Europese Integratie
- Vakken op het gebied van Oost-Europese Studies:*
- Nationaal Denken in Europa
 - Het Andere Europa
- Vakken op het gebied van Europese Economie:*
- Europese Integratie
 - Economische en Juridische Integratie
- Vakken op het gebied van Europees Recht:*
- Europese Integratie
 - Economische en Juridische Integratie
3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

Vakken:

 - Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)
 - Wetenschapsfilosofie 2: Europese Studies
 4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

Vakken:

 - Eerstejaars Seminar Europese Studies
 - Majorvak(ken)
 - Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)
 - Wetenschapsfilosofie 2: Europese Studies
 - Thema workshop Europese studies 3
 - Opleidingsgebonden keuzevak
 - Onderzoekscollege major
 5. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

Vakken:

 - Thema workshop Europese studies 1
 - Eerstejaars Seminar Europese Studies
 - Majorvak(ken)
 - Major workshop
 - Opleidingsgebonden keuzevak
 6. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

Vakken:

 - Majorvak(ken)
 - Thema workshop Europese studies 3
 - Onderzoekscollege Major
 - Bachelorscriptie Europese Studies
 7. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Europese Studies, te weten onderzoeksvaardigheden, wetenschappelijke schrijfvaardigheden, en academisch houding. Ook geeft de student er blijk van om in de voertaal van de opleiding correct schriftelijk en mondeling verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.
 8. De student heeft aantoonbare leesvaardigheid, en schriftelijke en mondelinge uitdrukkingsvaardigheid in een van de volgende moderne vreemde talen op een in de studiegids genoemd Common European Framework of Reference (CEFR) niveau. Bij een aantal in de studiegids te specificeren talen vindt differentiatie plaats in het te behalen eindniveau afhankelijk van het niveau van voorkennis van de student:

Vakken:

- Taalverwerving Arabisch
- Taalverwerving Catalaans
- Taalverwerving Duits
- Taalverwerving Frans
- Taalverwerving Hebreeuws
- Taalverwerving Italiaans
- Taalverwerving Nieuwgrieks
- Taalverwerving Engels (alleen voor programma Europese Studies)
- Taalverwerving Nederlands (alleen voor programma European Studies)
- Taalverwerving Pools
- Taalverwerving Roemeens
- Taalverwerving Russisch
- Taalverwerving Scandinavisch (waarin aandacht voor Deens, Noors, danwel Zweeds)
- Taalverwerving Servisch-Kroatisch
- Taalverwerving Spaans
- Taalverwerving Tsjechisch

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Propedeuse

Jaar 1

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Diagnostische toets Nederlands	■ □ □	□ □ □	0
> Keerpunten in de moderne Europese geschiedenis	■ □ □	□ □ □	6
> Nationaal denken in Europa	■ □ □	□ □ □	6
> Europese Literatuurgeschiedenis	□ ■ □	□ □ □	6
> Het andere Europa	□ ■ □	□ □ □	6
Thema workshop Europese studies 1: Brussel, identiteit en integratie	□ □ ■	□ □ □	6
> Europese Integratie	□ □ □	■ □ □	6
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid 1a	□ □ □	■ □ □	6
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid 1b	□ □ □	□ ■ □	6
> Economische en Juridische Integratie van Europa	□ □ □	□ ■ ■	6
> Propedeuse seminar Europese studies	□ □ □	□ ■ ■	6

Europees Recht

Europees recht - taalgroep A

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Verplicht opleidingsgebonden keuzevak (Jaar 3, Semester 1): kies 12 EC aan majorvakken van Europese cultuur, Europese economie, Europese geschiedenis, Europese politiek of Oost-Europese Studies (geen combinaties mogelijk).

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Institutioneel en Materieel Recht van de EU	 	 	12
> <i>Gebonden keuze: Taalvaardigheid 2</i>	 	 	12
> Europees Recht Major Workshop	 	 	6
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)	 	 	6
> <i>Gebonden keuze: Europees Recht</i>	 	 	12
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies	 	 	6
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk	 	 	6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> <i>Gebonden keuze: opleidingsgebonden</i>	 	 	12
> <i>Vrije keuze: keuze- en minorvakken</i>	 	 	30
> <i>Gebonden keuze: onderzoekscollege Europees recht</i>	 	 	6
> Bachelorscriptie Europese Studies	 	 	12

Europees recht - taalgroep B

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Studenten die hebben gekozen voor een van de talen uit taalgroep B hebben een aangepast programma. In het derde jaar, zijn zij vrijgesteld van het opleidingsgebonden keuzevak. Ze volgen Wetenschapsfilosofie 1 en 2 (12 ECTS) in het tweede semester van het derde jaar.

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Institutioneel en Materieel Recht van de EU	 	 	12
> <i>Gebonden keuze: Taalvaardigheid</i>	 	 	24
> Europees Recht Major Workshop	 	 	6
> <i>Gebonden keuze: Europees Recht</i>	 	 	12
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk	 	 	6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> <i>Vrije keuze: keuze- en minorvakken</i>	 	 	30
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)	 	 	6
> <i>Gebonden keuze: onderzoekscollege Europees recht</i>	 	 	6
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies	 	 	6
> Bachelorscriptie Europese Studies	 	 	12

Europese cultuur

Europese cultuur - taalgroep A

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Verplicht opleidingsgebonden keuzevak (Jaar 3, Semester 1): kies 12 EC aan majorvakken van Europees recht, Europese economie, Europese geschiedenis, Europese politiek of Oost-Europese Studies (geen combinaties mogelijk).

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Het Articuleren van Europa: Culturele Geschiedenis van een Politiek Idee			12
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid 2			12
> The European City in Culture and Literature			6
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)			6
> Gebonden keuze: Europese Cultuur			12
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies			6
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk			6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Gebonden keuze: Opleidingsgebonden Keuzevak			12
> Vrije keuze: keuze- en minorvakken			30
> Gebonden keuze: Onderzoekscollege Europese Cultuur			6
> Bachelorscriptie Europese Studies			12

Europese cultuur - taalgroep B

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Studenten die hebben gekozen voor een van de talen uit taalgroep B hebben een aangepast programma. In het derde jaar, zijn zij vrijgesteld van het opleidingsgebonden keuzevak. Ze volgen Wetenschapsfilosofie 1 en 2 (12 ECTS) in het tweede semester van het derde jaar.

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Het Articuleren van Europa: Culturele Geschiedenis van een Politiek Idee			12
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid			24
> The European City in Culture and Literature			6
> Gebonden keuze: Europese Cultuur			12
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk			6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Vrije keuze: keuze- en minorvakken			30
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)			6
> Gebonden keuze: Onderzoekscollege Europese Cultuur			6
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies			6
> Bachelorscriptie Europese Studies			12

Europese economie

Europese economie - taalgroep A

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Verplicht opleidingsgebonden keuzevak (Jaar 3, Semester 1): kies 12 EC aan majorvakken van Europees recht, Europese cultuur, Europese geschiedenis, Europese politiek of Oost-Europese Studies (geen combinaties mogelijk).

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
› Europese Economie I: Micro	■ □ □	□ □ □	6
› <i>Gebonden keuze: Taalvaardigheid 2</i>	■ □ □	□ □ □	12
› Europese Economie II: Macro	□ ■ □	□ □ □	6
› The Trade of Economics	□ □ ■	□ □ □	6
› Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)	□ □ □	■ □ □	6
› <i>Gebonden keuze: Europese economie</i>	□ □ □	■ □ □	12
› Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies	□ □ □	□ ■ □	6
› Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk	□ □ □	□ □ ■	6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
› <i>Gebonden keuze: Opleidingsgebonden keuzevak</i>	■ □ □	□ □ □	12
› <i>Vrije keuze: keuze- en minorvakken</i>	■ □ □	■ □ □	30
› <i>Gebonden keuze: Onderzoekscollege Europese economie</i>	□ □ □	■ □ □	6
› Bachelorscriptie Europese Studies	□ □ □	□ ■ □	12

Europese economie - taalgroep B

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Studenten die hebben gekozen voor een van de talen uit taalgroep B hebben een aangepast programma. In het derde jaar, zijn zij vrijgesteld van het opleidingsgebonden keuzevak. Ze volgen Wetenschapsfilosofie 1 en 2 (12 ECTS) in het tweede semester van het derde jaar.

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
› Europese Economie I: Micro	■ □ □	□ □ □	6
› <i>Gebonden keuze: Taalvaardigheid</i>	■ □ □	■ □ □	24
› Europese Economie II: Macro	□ ■ □	□ □ □	6
› The Trade of Economics	□ □ ■	□ □ □	6
› <i>Gebonden keuze: Europese economie</i>	□ □ □	■ □ □	12
› Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk	□ □ □	□ □ ■	6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
› <i>Vrije keuze: keuze- en minorvakken</i>	■ □ □	□ □ □	30
› Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)	□ □ □	■ □ □	6
› <i>Gebonden keuze: Onderzoekscollege Europese economie</i>	□ □ □	■ □ □	6
› Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies	□ □ □	□ ■ □	6
› Bachelorscriptie Europese Studies	□ □ □	□ ■ □	12

Europese geschiedenis

Europese geschiedenis - taalgroep A

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste twee majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Verplicht opleidingsgebonden keuzevak (Jaar 3, Semester 1): kies 12 EC aan majorvakken van Europees recht, Europese cultuur, Europese economie, Europese politiek of Oost-Europese Studies (geen combinaties mogelijk).

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Het Ordenen van het Modern Europa I, 1750-1940	■ □ □ □	□ □ □ □	6
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid 2	■ □ □ □	□ □ □ □	12
> Het Ordenen van het Modern Europa II, 1940-2000	□ ■ □ □	□ □ □ □	6
> Research Methods and Techniques	□ □ □ ■	□ □ □ □	6
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Gebonden keuze: Europese geschiedenis	□ □ □ □	■ □ □ □	12
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies	□ □ □ □	□ ■ □ □	6
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk	□ □ □ □	□ □ □ ■	6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Gebonden keuze: Opleidingsgebonden keuzevak	■ □ □ □	□ □ □ □	12
> Vrije keuze: keuze- en minorvakken	■ □ □ □	■ □ □ □	30
> Gebonden keuze: Onderzoekscollege Europese geschiedenis	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Bachelorscriptie Europese Studies	□ □ □ □	□ □ ■ □	12

Europese geschiedenis - taalgroep B

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste twee majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Studenten die hebben gekozen voor een van de talen uit taalgroep B hebben een aangepast programma. In het derde jaar, zijn zij vrijgesteld van het opleidingsgebonden keuzevak. Ze volgen Wetenschapsfilosofie 1 en 2 (12 ECTS) in het tweede semester van het derde jaar.

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Het Ordenen van het Modern Europa I, 1750-1940	■ □ □ □	□ □ □ □	6
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid	■ □ □ □	■ □ □ □	24
> Het Ordenen van het Modern Europa II, 1940-2000	□ ■ □ □	□ □ □ □	6
> Research Methods and Techniques	□ □ □ ■	□ □ □ □	6
> Gebonden keuze: Europese geschiedenis	□ □ □ □	■ □ □ □	12
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk	□ □ □ □	□ □ □ ■	6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Vrije keuze: keuze- en minorvakken	■ □ □ □	□ □ □ □	30
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Gebonden keuze: Onderzoekscollege Europese geschiedenis	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies	□ □ □ □	□ ■ □ □	6
> Bachelorscriptie Europese Studies	□ □ □ □	□ □ ■ □	12

Oost-Europese studies

Oost-Europese studies - taalgroep A

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Verplicht opleidingsgebonden keuzevak (Jaar 3, Semester 1): kies 12 EC aan majorvakken van Europees recht, Europese cultuur, Europese economie, Europese geschiedenis, of Europese politiek (geen combinaties mogelijk).

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> 20th Century Russian and Soviet History			6
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid 2			12
> The Trials of Communism: Justice and Ideology in Central-Eastern Europe			6
> Regional Studies: The Case of Eastern Europe			6
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)			6
> Gebonden keuze: Oost Europese studies			12
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies			6
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk			6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Gebonden keuze: Opleidingsgebonden keuzevak			12
> Vrije keuze: keuze- en minorvakken			30
> Gebonden keuze: Onderzoekscollege Oost Europese studies			6
> Bachelorscriptie Europese Studies			12

Oost-Europese studies - taalgroep B

Verplichte majorverdiepingsvakken (Jaar 2, Semester 2): kies tenminste **twee** majorverdiepingsvakken (totaal 12 EC).

Studenten die hebben gekozen voor een van de talen uit taalgroep B hebben een aangepast programma. In het derde jaar, zijn zij vrijgesteld van het opleidingsgebonden keuzevak. Ze volgen Wetenschapsfilosofie 1 en 2 (12 ECTS) in het tweede semester van het derde jaar.

Jaar 2

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> 20th Century Russian and Soviet History			6
> Gebonden keuze: Taalvaardigheid			24
> The Trials of Communism: Justice and Ideology in Central-Eastern Europe			6
> Regional Studies: The Case of Eastern Europe			6
> Gebonden keuze: Oost Europese Studies			12
> Thema Workshop Europese Studies 3: Europese studies aan het werk			6

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Vrije keuze: keuze- en minorvakken			30
> Wetenschapsfilosofie (Regiostudies)			6
> Gebonden keuze: Onderzoekscollege Oost Europese studies			6
> Wetenschapsfilosofie 2 Europese studies			6
> Bachelorscriptie Europese Studies			12

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Bezoekprogramma Geschiedenis/ Europese studies

Dag 1 Geschiedenis

09.30 – 09.45 Aankomst en welkom door de decaan
09.45 – 10.15 inloopspreekuur (onderwijsruimte F.2.11)
10.15 – 12.00 Intern overleg panel en inzage documentatie
12.00 – 12.30 Korte presentatie (5 min) en interview met decaan, onderwijsdirecteuren en opleidingsdirecteuren
12.30 – 13.00 Lunch
13.00 – 13.45 Interview inhoudelijk verantwoordelijken Geschiedenis
13.45 – 14.30 Interview studenten bachelor
14.30 – 14.45 Pauze / intern overleg
14.45 – 15.30 Interview docenten bachelor
15.30 – 16.15 Interview studenten master
16.15 – 16.30 Pauze / intern overleg
16.30 – 17.15 Interview docenten master
17.15 – 17.45 Interview alumni Geschiedenis

Dag 2 Europese Studies

08.45 – 10.30 Aankomst en voorbereiding
10.30 – 11.15 Interview inhoudelijk verantwoordelijken ES
11.15 – 12.00 Interview studenten bachelor [ENGELS]
12.00 – 12.45 Lunch
12.45 – 13.30 Interview docenten bachelor [ENGELS/NEDERLANDS]
13.30 – 14.15 Interview studenten master [ENGELS]
14.15 – 14.30 Uitloop/pauze
14.30 – 15.15 Interview docenten master [ENGELS/NEDERLANDS]
15.15 – 15.45 Interview Examencommissie CoH (BA)
15.45 – 16.15 Interview Examencommissie GSH (MA)
16.15 – 17.00 voorbereiding/overleg (van eindinterview)
17.00 – 17.30 Interview alumni ES [ENGELS/NEDERLANDS]

Dag 3

08.45 – 09.30 Aankomst en voorbereiding/overleg
09.30 – 10.15 Slotinterview formeel verantwoordelijken Geschiedenis/ES
10.15 – 12.15 Opstellen oordelen
12.15 – 12.45 Lunch
12.45 – 13.15 Mondelinge terugkoppeling Geschiedenis/ES
13.15 – 13.30 Uitloop/pauze
13.30 – 14.30 Ontwikkelsprek Geschiedenis
14.30 – 14.45 Uitloop/pauze
14.45 – 15.45 Ontwikkelsprek Europese studies
15.45 – Borrel

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Europese Studies. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene UvA-documenten

- Facultair rapport onderwijsvisitaties
- Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig
- Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGw: naar een Tweetalige Faculteit
- Facultair Strategisch Plan 2016-2020
- Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018
- Kader Toetsbeleid
- Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen
- Examencommissie College of Humanities, Bachelorscripties en hun beoordeling

Jaarverslagen Examencommissies

- Jaarverslag 2016-2017 & 2017-2018, Examencommissie College of Humanities
- Jaarverslag 2016-2017 & 2017-2018, Examencommissie Graduate School of Humanities

Jaarverslagen opleidingscommissies

- Jaarverslag OC BA Geschiedenis 2016-2017
- Jaarverslag OC BA Geschiedenis 2017-2018
- Jaarverslag OC MA Geschiedenis 2016-2017
- Jaarverslag OC MA Geschiedenis 2017-2018
- Jaarverslag OC Europese Studies 2016-2017
- Jaarverslag OC Europese Studies 2017-2018

Vakkenselectie

Van onderstaande vakken is het studiemateriaal (studiehandleidingen, toetdossier) digitaal aangeboden. Daarnaast heeft het panel toegang gehad tot de Canvasomgeving van deze vakken.

Bacheloropleiding Europese Studies

- Propedeusevak: European Integration (6 EC) (111117056Y)
- Majorvak: 20th Century Russian and Soviet History (6 EC) (111213006Y)
- Majorverdiepingsvak: Legacies of the Enlightenment (18th-21st century) (6 EC) (111212316Y)

